

Det tager flere uger for kalvene at vænne sig til at indtage de cirka to kilo kraftfoder dagligt, de har brug for efter fravænning. Foto: KoVet.

Fodring af kalve omkring fravænning

Lykkes man ikke med at få kalvene godt i gang med kraftfoder, vil kalvene kunne blive svækket og blive uens i størrelsen.

Kalve ernæres udelukkende af mælk i deres første 2-3 leveuger, hvorefter optaget af kraft- og grovfoder gradvist øges.

Når mælken fjernes, bliver fast foder kalvenes eneste energikilde, og her er det vigtigt at indrette fodringen, så den passer til den helt unge kalv.

Kalve kan ikke øge optaget af kraftfoder på kort tid. Det tager flere uger for kalvene om at vænne sig til at indta-

ge de cirka to kg kraftfoder dagligt, de har brug for efter fravænning.

Lykkes man ikke med at få kalvene godt i gang med kraftfoder, før mælken fjernes, ses ofte udfordringer med coccidiose og lungebetændelse, fordi kalvene bliver svækket som følge af mangel på energi.

Desuden vil reduktion i mælkemængden inden kalvene er godt i gang med kraftfoderet også føre til, at

Af kvægfagdyrlæge Trine Fredslund Matthiesen, KoVet, Dyrlæger & Ko

Fravænning i korte træk

- Fravæn kalvene over 2-3 uger.
- Reducér mælkemængden gradvist, når kalven er 7-8 uger og fjern mælken helt, når kalven er 10 uger gammel.
- Kalvene skal have hø.
- Kalvene skal have fri adgang til kraftfoder, og de skal æde 2 kg om dagen i ugen efter fravænning.
- Hold øje med kraftfoderindtaget under fravænning – forlæng mælkefodringen, hvis kalvene stopper med at æde kraftfoder.

Fakta

Dyrlæger & Ko består af 27 kvægpraksis og 140+ professionelle kvægdyrlæger fordelt over hele landet. Vi har vores daglige gang i godt 1.800 besætninger med sundhedsrådgivningsaftale og tilser således over 70 procent af den samlede malkekvægsbestand i Danmark. Læs mere på www.dyrlaegerogko.dk eller på www.facebook.com/dyrlaegerogko

DYRLÆGER & KO

holdene bliver uens i størrelse, hvor enkelte kalve falder fra, og hvor der ikke ses den samme tilvækst omkring fravænning som i mælkefodringsperioden.

Hold godt øje med foderindtagelsen

Når mælken fjernes fra kalvene, skal de kunne æde omkring to kg kraftfoder dagligt for at opretholde den tilvækst, de havde i mælkefodringsperioden. For at

kalvene er i stand til dette, skal de æde mindst 1,5 kg kraftfoder før mælken fjernes.

Dette gælder både for kalve i holstein-størrelse og kalve i jersey-størrelse. Jerseykalvene har et højere energibehov pr kg kropsvægt end holstein – hvilket i øvrigt også gælder i mælkefodringsperioden.

Vej mængden af kraftfoder i foderskovlen og hold øje med, at kalvene æder det kraftfoder de skal – altid!

Hvis kalvene bliver syge og eksempelvis får lungebetændelse, er det nødvendigt at udsætte fravænningen, da kalvenes kraftfoderindtag falder under sygdom.

Mælkemængder til holstein og jersey

Der er mange fordele ved at give kalve en høj mælkeltildeling, herunder lavere sygdomsforekomst og en positiv effekt på ydelsen, når kalven bliver til en ko.

Holsteinkalve skal som minimum have 8 liter holsteinmælk pr dag (svarende til 1200 g mælkeerstatning/dag) og jersey 6 liter jersey-mælk om dagen (svarende til 1050 g mælkeerstatning/dag) den første levemåned – og gerne mere.

Ønsker man at begrænse udgifterne til mælkefodring, kan man gøre dette efter kalvenes 4. leveuge, hvor de har mulighed for at kompensere for det manglende

1. Tidligere fravænning vil betyde, at man må behandle kalvene mere individuelt, hvilket kan være svært, hvis de står opstaldet i en gruppe.

Foto: KoVet.

2. Jo ældre kalvene er, når de fravænnes, jo lettere er det for dem at æde nok kraftfoder til at få det energiindtag, de har brug for. Foto:

FBG Medier – Jess Ulrik Verge.

energiindtag fra mælk ved at øge kraftfoderindtaget.

Når kalve får høje mælke-mængder, nedsættes deres ædelyst til kraftfoder, fordi de får deres sult stillet af mælken. En mælkefodring som understøtter en tilfredsstillende tilvækst på mere end 800 g/dag for en holsteinkalv vil derfor som minimum kræve 3 ugers fravænning, hvor mælken gradvist fjernes, så kalvene får lært at æde kraftfoder. Jo mere mælk kalvene får, jo mere umage skal man gøre sig med at tilvænne kalvene til kraftfoder.

Store individuelle forskelle

Der er stor forskel på kalvenes individuelle evne til at indtage kraftfoder, og enkelte kalve begynder ikke rigtigt at indtage kraftfoder, før de bliver 8 uger – specielt ikke hvis de får meget mælk.

Jo ældre kalvene er, når de fravænnes, jo lettere er det for dem at æde nok kraftfoder til at få det energiindtag, de har brug for.

Kraftfoderindtaget øges ved gradvist at reducere mæketildelingen over 2-3 uger og kan med fordel starte når kalvene er 7-8 uger.

Stort set alle kalve vil kunne trives på kraftfoder, når de er 10 uger, og derfor fungerer det ofte godt at fravænne ved 10 uger.

Tidligere fravænning vil betyde, at man må behandle kalvene mere individuelt, hvilket kan være svært, hvis de står opstaldet i en gruppe. Dermed ikke sagt, at det ikke kan lade sig gøre, men det kræver en større indsats i kalvestalden, hvis man samtidig vil opretholde tilvækst og trivsel hos samtlige kalve.

Unge kalve har begrænset energiindtag

Grovfoder er godt for kalve, og specielt majsensilage med et højt energiindhold kan fungere godt som fodermiddel til kalve.

I kalvenes første 6 levemåned er deres vomfylde dog ikke stor nok til, at de kan æde en tilstrækkelig grovfo-

dermængde til, at de får det energiindtag de har brug for.

Derfor er det nødvendigt at kalvene har fri adgang til kraftfoder de første 3 måneder, hvorefter indtaget gradvist kan begrænses alt afhængig af de øvrige fodermidler.

Kalve skal have kraftfoder ad libitum omkring fravæntning!

Hø er vigtigt

Kalve har brug for hø for at udvikle vommens muskulatur. Hos kalve, som stadig får mælk, øger hø også kraftfoderindtaget, ligesom hø mindsker kalvenes trang til at udføre unormal sutteadfærd.

Hø i høhæk mindsker også kalvenes tilbøjelighed til at æde strøelsen og mindsker dermed indtaget af smitstoffer fra gødning.

En anden – og meget betydningsfuld – fordel ved hø er, at dets grove struktur holder vommens papiller rene for sammenklistret kraftfoder i kraft af den såkaldte børsteeffekt. Når vompapillerne bliver

børstet rene, har de en højere absorptionskapacitet, hvilket bidrager til en sund vom.

Når kalvene bliver 3-4 måneder og ældre skal man dog passe på, at kalvene ikke æder så meget hø, at de mister ædelysten til kraftfoder, da dette kan medføre en lavere tilvækst end ønsket. Derfor bør man begrænse tildelingen af hø, når kalvene bliver ældre – for eksempel ved kun at fylde høhækken op én gang dagligt.

Smagbarheden er vigtig

Det er vigtigt, at kalvenes kraftfoder er smagbart. Derfor skal kalvene have frisk kraftfoder hver dag, ligesom det er vigtigt, at det ikke trække fugt fra andre fodermidler og derved mister sin smagbarhed.

Kraftfoderindtaget falder også ved skift af kraftfoder, og derfor skal man undgå at skifte kraftfoder omkring fravænning. Tildel gerne det kraftfoder de får i mælkefodringsperioden i minimum et par uger efter fravænning ■

